

‘Post-Operation Support’

Dr. M.F.J. Houben – luitenant-kolonel der Mariniers*

Stel: u gaat naar een ziekenhuis om een operatie te ondergaan. Na de operatie ontvangt u post-operatieve zorg. Deze zorg is noodzakelijk om goed te kunnen herstellen. Daar zijn zowel de ontvangers van die zorg als de medische zorgverleners van overtuigd. Wanneer wij echter een militaire, civiel-militaire of geïntegreerde operatie uitvoeren en een bijdrage leveren aan de hervorming van de veiligheidssector van een land, dan pakken we, op de dag dat ons mandaat afloopt, onze spullen en keren naar huis.

‘Geen dag langer’, plegen politici dan te zeggen. Ik pleit ervoor om, naar medische analogie, een mechanisme te introduceren waarmee het mogelijk wordt om ‘post-operation support’ te verlenen aan een land, ook nadat de militaire inzet formeel is afgelopen.

De schok van verzelfstandiging

In veel van onze missies is het onze opdracht om een bijdrage te leveren aan de hervorming van de veiligheidssector van het land waar de missie plaatsvindt. Die bijdrage bestaat vaak uit de training en begeleiding van politie- en/of legereenheden. Als het mandaat afloopt, hopen we dat de training effectief is geweest. Met andere woorden, dat de overdracht van kennis en vaardigheden aan het personeel van de veiligheidseenheden van het land in kwestie succesvol is verlopen. En dat het land vanaf ons vertrek zelf in staat is om het heft in handen te nemen en zelf die veiligheidstaken uit te voeren, nu zonder onze begeleiding. In het recente verleden is echter in te veel

gevallen gebleken dat die aanname foutief was (en is). Die landen waar door middel van een (civiel-)militaire operatie de veiligheidssector wordt hervormd, blijken enorme moeite te hebben om op een specifiek moment die gehele verantwoordelijkheid over te nemen. Het blijkt een enorme opgave voor recent gevormde eenheden en vers opgeleide commandanten om opeens zelf de gehele verantwoordelijkheid te dragen (en te nemen) voor de veiligheid in hun land.

Die schok van verzelfstandiging is voor veel landen vaak te groot. Het gevolg is dat die abrupte overgang een negatief effect heeft op de inspanningen die zijn geleverd gedurende de missie. Dat er niets of te weinig overblijft van onze inspanningen. In dat geval blijkt de investering die is gedaan in *blood and treasure* een slecht renderende investering te zijn. En dat de *return on investment* in de zin van al die politieke en militaire energie die is gespendeerd om een land er bovenop te helpen, erg laag blijkt te zijn.

In tegenstelling tot de post-operatieve zorg die wij als patiënten krijgen, geven we een land dat bij wijze van spreken op onze operatietafel heeft gelegen, geen post-operatieve zorg. Waardoor een duurzaam herstel uitblijft.

De verduurzaming van militaire inzet

Dat levert misschien niet direct een operationeel risico op, maar in *the greater scheme of things* werkt het uiteindelijk niet. Het is de bedoeling van de missie om ook op lange termijn een positief effect te sorteren. Een manier om die schok van verzelfstandiging te voorkomen is te kiezen voor een meer geleidelijk

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van kolonel (KL) Frans Matsers en luitenant-kolonel der Mariniers Marc Houben.

pad. Met een post-operation support mechanisme zou zo'n geleidelijke pad kunnen worden vormgegeven. De kern van zo'n mechanisme is het creëren van de mogelijkheid om post-operatie ondersteuning aan een land te geven, ook nadat de hoofdmacht van een eenheid het land heeft verlaten.

Daar zijn, volgens mij, goede redenen voor. De belangrijkste is de verduurzaming van onze operationele inspanningen. Dat kunnen we doen door het competentieniveau van de getrainde eenheden boven een professioneel noodzakelijk minimaal niveau te houden. Enkele trainers blijven zo beschikbaar om *skill fade* tegen te gaan en ervoor te zorgen dat de skills en expertise boven het vereiste minimumniveau blijven.

Een tweede reden is dat die hervorming van de veiligheidssector vaak gepaard gaat met investeringen in de infrastructuur of de verwerving van materieel. Ook hier bestaan er voorbeelden te over van kostbaar en belangrijk materieel dat geheel in onbruik is geraakt nadat de trainers het land hebben verlaten. Door een klein team van trainers en technische ondersteuners in een land achter te laten nadat de operatie formeel is afgelopen, kan ook dat materieel inzetbaar worden gehouden. De return on investment die is gedaan in en met die operatie wordt zo veel hoger, want de inzetbaarheid van personeel en materieel wordt gedurende een aantal jaren zekergesteld.

Voor de goede orde: een dergelijk post-operation support team hoeft niet per se militair te zijn. Het kan ook een samengesteld team van militairen en burgers zijn of zelfs een inge-

huurde organisatie of bedrijf: het gaat om het principe.

De 'return on investment' op militaire operaties

De betaalbaarheid van de krijgsmacht is het centrale thema van deze bezuinigingsronde. De Nederlandse en Europese belastingbetaler wil waar voor z'n geld, in die zin dat het geld en de energie die wordt gestoken in een militaire (opbouw-)missie, ook iets moet opleveren. Door een post-operation support mechanisme toe te voegen aan de toolkit van de *comprehensive approach* van de Nederlandse regering kan zowel die belofte van een verbeterde return on investment als de verduurzaming van een militaire inzet worden ingelost. In de comprehensive approach is die geïntegreerde, horizontale aanpak reeds vervat, met een post-operatie ondersteuning voeg je er een tijds-element aan toe waardoor uiteindelijk ook de comprehensive approach effectiever wordt.

Dit vraagt echter wel om meer en betere coördinatie met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking, of zelfs de vakministeries. Want die militaire of veiligheidsexpertise moet geleidelijk worden vervangen door ontwikkelingsexpertise. Als je zo'n post-operation support mechanisme zou inzetten, heb je meer tijd om die overgang van veiligheidsdenken en -logica naar ontwikkelingsdenken en -logica te organiseren en in gang te zetten.

In ieder geval geldt: geen veiligheid zonder ontwikkeling, en geen ontwikkeling zonder veiligheid. En dat vraagt niet alleen om een geïntegreerde aanpak, maar ook om een lange adem. ■